
[p1]

Kortrijk, 20 Oegst 1874.

Mijnheer en eerweerde Confrater,

Ben u allen dank schuldig voor uw herhaalde brieven en menigvuldige toezendingen.

Wat aangaat mijne desiderata,¹ die ik voornemens was, op de vergadering van Sinte Luitgaarde te Brugge, de geëerde Leden voor oogen te leggen, ik moet u bekennen dat ze, tot nog toe, en mijns ondanks, desiderata gebleven zijn, voor de gedaante en de uitwendige bekleedinge daarvan.

Ik ben trouwens in de onmogelijkheid geweest zoo van te Brugge op den landdag² met u allen tegenwoordig te zijn, zoo van, sedert dien, bekwamen tijd en moete te vinden om mijn werk u schriftelijk mede te deelen.

Om mij ondertusschen niet teenemaal te laten desidereeren, zoo schrijve ik u, en wille het op alle manieren wel geweten hebben, dat ik met ulieden volkomen 's eens ben, aangaande de taalrechten die gij, als Westvlamingen, doet gelden en aangaande het doel dat gij bij dien in de ooge houdt.

Wij trekken gezaamder hand en gezaamder krachten, zoo niet aan hetzelfde zeel, toch aan denzelfden wagen; dat het wel eens, vroeg of late, een rijkbevlagde en zwaarbevrechte triomfwagen zal zijn, dat hope ik met u, ter eere van den God en van den Godsdienst der Vlamingen, ter eere en tot het in standhouden van al hetgene ons vlaamsche volk nog eigen is.

“Niet aan het zelfste zeel,” zeg ik, en dat wil ik ronduit bekennen dat ik aan de wording eener toekomstige algemeene nederlandsche of nederduitsche tale maar op mijne eigene manier werkzaam geweest en ben.

Ik heb namelijk de overstromende en overweldigende macht van het hollandsch dialect tegengewrocht met ons dialect, het westvlaamsche, of het vlaamsche, zoo gij wilt, mond en sprake, te verleenen en, door den druk, de nederduitsche wereld kenbaar te maken.

.....

1 Verwijzing naar de lezing die hij zou geven voor de jaarvergadering van de Gilde van Sint-Luitgaarde op 18 augustus 1874, met als titel 'over eenige Westvlaamsche desiderata', zie [brief van A. Duclos aan G. Gezelle van 06/07/1874](#).

2 Op 18 augustus 1874 werd de algemene vergadering van de gilde gehouden.

Ik en heb niet anders als westvlaamsch geschreven, en zoo ievers iets ingekropen ware dat het westvlaamsch oneigen is, zoo is het tegen mijnen dank geweest. Ik beklage mij trouwens van te veel hollandsch, vooral te veel bastaard-hollandsch, en niet genoeg oud of ander westvlaamsch geleerd, gelezen en gehoord te hebben, anders zou het weinige dat ik gedrukt hebbe ook zuiverder westvlaamsch zijn.

Dat heeft men mij dikwijls verweten en met recht, onder andere Hendrik Conscience, die groote meester in 't vertellen. Of hij taalmeester is of wilt zijn dat late ik daar, en andere mogen 't beslissen.

Hij schreef mij, in een en zeer dankbaar ontvangen brief in daten: Kortrijk den 12 October 1858,³ onder andere als volgt:

”Wat aangaat het gebruik van westvlaandersche woorden en wendingen mij hindert dit geenszins; maar in het gevoel van liefde voor u en uw werk is eene treurnis. Uw schoon en dichterlijk boek kan zooveel goeds stichten, en het zou goeds gesticht hebben in de mate zijner verspreiding en der weerde die men den maker zou hebben toegekend. Waarom zijnen gang door de wereld, zijne vlucht belemmerd door eene gril? Waarom den dichter eenen philoloog aan den hals gebonden? Het moge nuttig zijn voor de taal eenige schilderachtige synonimen aan te winnen. Wat heeft de zending des dichters daarmeeê gemeen? Ik weet het door ondervinding: wanneer men eens op het veld der kunst zijne ware zending heeft gevonden, moet men niets beoogen dan die alleen, volstrekt alleen, te vervullen. Alle bijgaande roem is schadelijk.”

Later, op het congres⁴ te Brugge, herhaalde de gevierde schrijver de uitsprake van dat zelfste gevoelen, en hij zei “dat sommige mijner kleingedichtjes wel de eere weerd waren van in 't vlaamsch vertaald te worden,” een bewijs dat hij ze als dialect aanzag.

.....

3 [Brief van H. Conscience aan G. Gezelle van 12/10/1858.](#)

4 Van 8 tot 10 september 1862 werd te Brugge het 7de Nederlands taal- en letterkundig congres gehouden. Gezelle was er enkel aanwezig op de openingsdag. Zijn taalgebruik werd er afgekeurd in lezingen van Jan Baptist David en J.F.J. Heremans omwille van het gebruik van dialect in de schrijftaal.

't Is ook in hunne hoedanigheid van westvlaamsche gedichten dat zij, met andere van den zelfsten groei, en onvertaald zijn overgedrukt geweest in den Volksalmanak voor nederlandsche katholieken door Jos.-Alb. Alberdingk Thijm, tot Amsterdam,⁵ en in uit Zuidnederland, vlaamsche verzen en versjes, samengelezen door L. Leopold. Groningen.... J.B. Wolters, 1868.⁶

Dat mag nu een gril zijn of eene liefhebberije heeten, 't mag hooger doel hebben of niet, het bewijst een ding: dat het Westvlaamsch, nu gelijk eertijds, kan geschreven worden en dat het, geschreven en door den druk gemeen gemaakt, hier en tot in Noord-Holland toe, lezers vindt die het verstaan en die het als westvlaamsch, kwaad of goed, lief of leelijk keuren.

Daar zijnder voòr mij geweest die aan dat zeel getrokken hebben.

Ik kenne er van te midden de jaren 1200 en ik kander u aanwijzen tot in 1814 toe, die geene andere tale en spraken of en schreven als Westvlaamsch; ja, ik zou moeielijk kunnen toestaan dat men in deze oude streken, voor dit laatstgenoemde jaar, ooit iets anders geschreven hebbe als westvlaamsch.

De geleerden geven toe dat, in vroegere tijden, ons Vlaamsch den toon gaf in het Neêrlandsch sprekend en schrijvend vaderland, nu kan 't het hollandsch zijn dat over ons terug wilt, meest van al daarom, dunkt het mij, omdat wij, sedert 1814, ons eigen dialect bijkans teenemaal ongeschreven hebben laten varen.

Wij spreken altemaal westvlaamsch, als wij geen fransch en spreken ten minsten, en een hollandsche sprekende Vlaming ware ons, in den gemeenen omgang, onverdragelijk; als er in tegendeel te schrijven valt, voor den druk, dan vatten wij aanstonds het nieuw schoolvlaamsch aan, dat, voor den meestendeel, bastaard-hollandsch is, en wij laten onze oude sprekende moedertale onaangeroerd.

In dien staat van zaken tusschenkomen, werkender hand, is van over lang het gedacht en de meening geweest van deze wier bedoelingen in den omzendbrief van Sinte Luitgaarden Gilde beschreven staan.

Eene tale ondertusschen en maakt men niet, eene tale wordt, en zij wordt uit verschillige dialecten, na mate zij machtiger gesproken en geschreven worden.

.....

5 Alberdingk Thijm had in zijn *Volks-Almanak voor Nederlandse katholieken* vanaf 1859 werk opgenomen van Guido Gezelle, Karel De Gheldere, Eugeen Van Oye, Victor Huys en anderen. In 1863 nam hij zelfs een reeks 'West-Vlaamsche dichtspranken' op.

6 In de bundel *Uit Zuid-Nederland: Vlaamsche verzen en versjes* (1868) nam samensteller L. Leopold gedichten op van Guido Gezelle, Eugeen Van Oye en Karel De Gheldere.

De tijd is de smeltkroes waarin die wording plaats heeft, en de haastige hamerslagen, gelijk de nijdige vijlsteken van al de taalsmeden van de wereld zullen de nederlandsche tale, zoo zij ooit worden mag, vele af maar weinig toe doen.

Ondertusschen staat het iedereen vrij daarin anders van gedacht te zijn; elk en voege maar zijnen string aan den wagen, waar het hem best past; als ze altemaal vooruit willen die meêtrekken, hij zal en hij moet vooruit gaan.

Wilt gij, mijnheer en eerweerde Confrater, mij, om dezen haastigen brief, de beloofde desiderata kwijtschelden,⁷ ik zal met allen eerbied en veel dankbaarheid blijven

Ulieden zeer toegenegen in [*Christo*]

Guido Gezelle.

.....

7 Verwijzing naar de lezing die Guido Gezelle zou geven voor de jaarvergadering van de Gilde van Sint-Luitgaarde op 18 augustus 1874, met als titel 'over eenige Westvlaamsche desiderata', zie [brief van 06/07/1874](#). Hij moest bekennen dat hij nog geen uitgewerkte tekst had over het onderwerp en vraagt om geen tekst te moeten sturen. In plaats daarvan zal deze brief opgenomen worden in het gedrukte verslag van de vergadering.

Briefbeschrijving

Verzender	Gezelle, Guido
Ontvanger	[Duclos, Adolf Juliaan]
Verzendingsdatum	20/08/1874
Verzendingsplaats	Kortrijk (Kortrijk)
Annotatie	Locatie origineel onbekend: brief is enkel beschikbaar in afschrift van Hutsebout (Stadsbibliotheek Brugge) in onderzoeksarchief van Frank Baur.
Annotatie	Locatie origineel onbekend: brief is enkel beschikbaar in afschrift van Hutsebout (Stadsbibliotheek Brugge) in onderzoeksarchief van Frank Baur.
Gepubliceerd in	Aanhangsel. Brief van den eerw. H. Guido Gezelle aan den voorzitter der Gilde. In: Gilde van Sinte Luitgaarde. In: Handelingen van de eerste vergadering der werkende leden, gehouden te Brugge, den 18 oegst 1874. Brugge: Dezuttere, 1875, p.86-89.

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Staat	volledig
Vormelijke bijzonderheden	kopie van Hutsebout (Stadsbibliotheek Brugge)

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	Aanw. 533, map 25,1 G
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.26540

Inhoud

Incipit	Ben u allen dank schuldig voor uwe herhaalde
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	20/08/1874, Kortrijk, Guido Gezelle aan [Adolf Juliaan Duclos]
Editeur	Koen Calis; Publicatie
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2025
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.

Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
